

Vilken roll spelar samarbete för arbetsmiljö, stress och välmående?

Kollektiv förmåga

Frågan

Vilken roll spelar samarbete för arbetsmiljö, stress och välmående?

Vad är arbetsmiljö? (AFS 2015:4)

Organisatorisk arbetsmiljö

Villkor och förutsättningar för arbetet som inkluderar:

- ledning och styrning
- kommunikation
- delaktighet
- handlingsutrymme
- fördelning av arbetsuppgifter
- krav
- resurser
- ansvar

Social arbetsmiljö

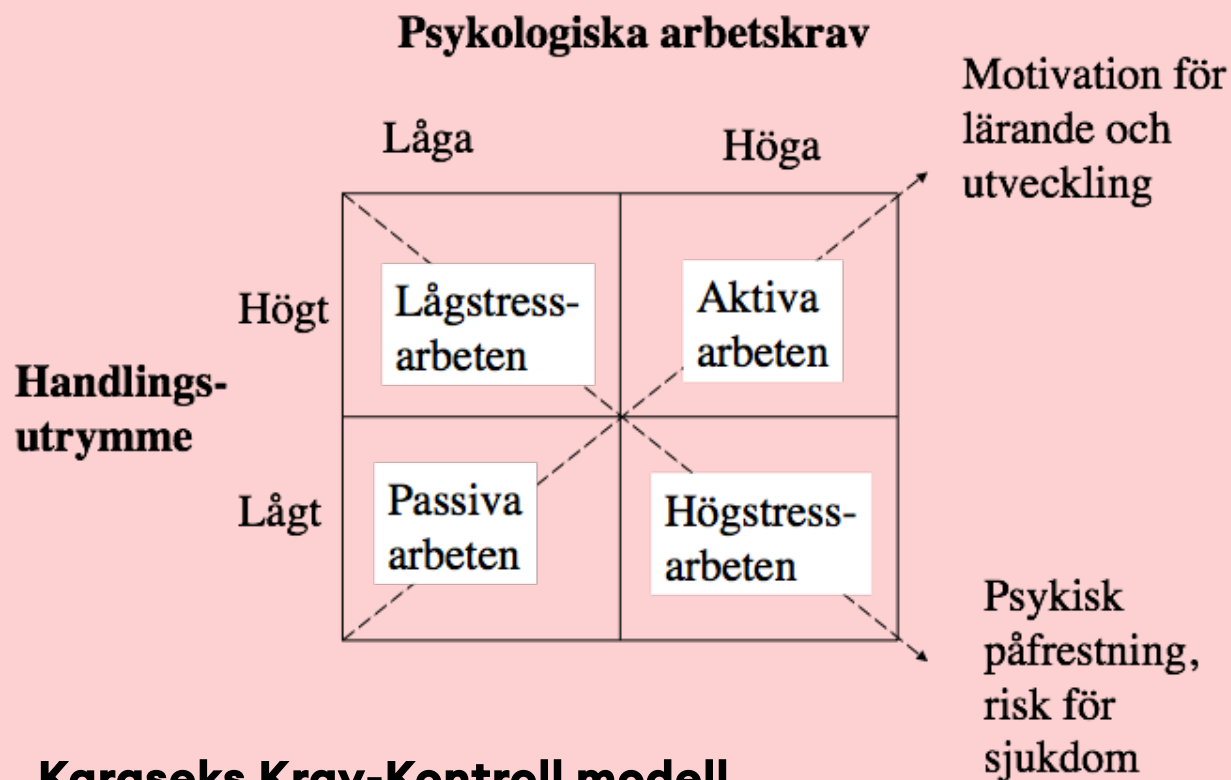
Villkor och förutsättningar för arbetet som inkluderar:

- socialt samspel
- samarbete
- socialt stöd från chefer och kollegor

Fysisk arbetsmiljö

- exempelvis luft och ventilation, ljud och bullar samt ergonomi

Handlingsutrymme och krav i arbetet är viktigt

Karaseks Krav-Kontroll modell

(t.ex. Karasek, 1979)

Om vi upplever en känsla av sammanhang i arbetet är det mer hälsosamt

Begripligt

Individens känsla av att hon förstår situationer och händelser i sitt sammanhang

Hanterbart

Individen upplever att hon har tillräckliga resurser för att möta de krav som ställs

Meningsfullt

Kraven upplevs värda de egna investeringarna och engagemanget

(Antonovsky, 1991)

Prosocialt beteende

- **Proaktivt prosocialt beteende är spontant. Reaktivt prosocialt beteende är när någon hjälper till efter att ha blivit tillfrågad.**
- **Organisationer blir mer smidiga, speciellt när arbetet bygger på stressfulla interaktioner människor emellan, såsom i team, med kund eller medarbetare emellan.**

(Hafenbrack, et al., 2019)

Främja teamkänsla och samhörighet – vikten av ett gemensamt mål

- En grupp består av tre eller flera personer med ett gemensamt mål och som samhandlar för att uppnå detta mål
- En arbetsgrupp blir ett team när de gemensamma målen har etablerats och när man kommit fram till effektiva metoder för att förverkliga målen

(Wheelan, 2013)

Hur får man ett samarbete att fungera bra?

- Skapa förtroende mellan individerna
- Tydlig roll/-uppgiftsfördelning
- Skapa en demokratisk miljö, eller undvik en konkurrensstark och auktoritär miljö
- Ha tydliga mål/uppgiftsbeskrivningar
- Skapa gemensamma normer
- Se till att sammansättning blir bra
- Utveckla ett ledarskap som kan anpassa sig efter situationen

(Wheelan, 2013)

Psykologisk trygghet i arbetsgrupper

Psykologisk trygghet i arbetsgrupper innebär att gruppen har en gemensam uppfattning om konsekvenserna av att ta mellanmänskliga risker.

- Stark direkt koppling mellan upplevelsen av psykologisk trygghet och lärandebeteenden såsom att ställa frågor, be om feedback, experimentera, reflektera samt diskutera misstag och oväntade resultat.
- Dessutom en indirekt koppling mellan psykologiskt trygga team och prestation via dessa lärandebeteenden.

(Amy Edmondson)

Kännetecknen för ett effektivt team

- Medlemmar är eniga om målet
- Uppgifterna är anpassade för att lösas av teamet och inte den enskilda individen
- Medlemmarna har klar bild av och accepterar sina roller
- Ledarstilen matchar gruppens utvecklingsnivå
- Teamet använder sig av feedback
- Ägnar tid åt att definiera och diskutera problem som måste lösas och hur
- Teamets normer stimulerar prestation, kvalitet, framgång och innovationer
- Stark sammanhållning och samarbetsvillighet
- Konflikter uppstår, men de är kortvariga p g a effektiv konflikthantering

(Wheelan, 2013)

Samarbete innebär också konflikter

Tre typer av konflikter

- **Sakkonflikt:** exempelvis anställda ser olika lösningar på ett problem
- **Processkonflikt:** exempelvis kollegor har olika uppfattningar om vem som ska göra vad
- **Personkonflikt:** kollegor eller chefer delar exempelvis inte värderingar eller kan inte samarbeta p g a olika personligheter

Personkonflikter har högt samband med stress, utmattning och depression

Sakkonflikter lägst samband med ohälsa, men kan leda till personkonflikter som kan leda till stress m m

Viktigt att hantera konflikter!

(Tafvelin, Keisu & Kvist, 2019)

Sammanfattning - Vilken roll spelar samarbete för arbetsmiljö, stress och välmående?

- Arbetsmiljön är organisatoriskt, fysiskt och social
- Handlingsutrymme och krav i arbetet är nyckelfaktorer
- Känsla av sammanhang i arbetet är hälsosamt
- Vikten av ett gemensamt mål
- Psykologisk trygghet viktigt i arbetsgrupper
- Samarbete kan också innebära konflikter

Hur påverkar arbetsmiljö och samarbete stress och välmående?

Kollektiv förmåga